M2: GRANS TEMES EN HISTÒRIA DE LA CIÈNCIA **2025/2026**

Codi: 42280
ECTS: 15
Titulació: Màster Interuniversitari en Història de la Ciència: Ciència, Història i Societat
Tipus, semestre: OT, 1S
Aula: Seminari, Institut d'Història de la Ciència (iHC)

Coordinació: Agustí Nieto-Galan (ANG) agusti.nieto@uab.cat UAB
Mònica Balltondre (MB) monica.balltondre@uab.cat UAB

Equip docent: Andrea Álvarez (AA) andrea.alvarez@uab.cat UAB
Jon Arrizabalaga (JA) jonarri@imf.csic.es IMF-CSIC
Mònica Balltondre (MB) monica.balltondre@uab.cat UAB
Emilia Calvo (EC) ecalvo@ub.edu UB
Miquel Carandell (MC) Miquel.Carandell@uab.cat UAB
Gemma Cirac (GC) Gemma.Cirac@uab.cat UAB
Daniele Cozzoli (DC) daniele.cozzoli@upf.edu UPF
Clara Florensa (CF) clara.florensa@imf.csic.es IMF-CSIC
Elisabetta Mori (EM) elisabetta.mori@upf.edu UPF
Jesús Galech (JG) jesus.galech@ub.edu UB
Rubén Gómez Soriano (RGS) ruben.gomez.soriano@uab.cat UAB
Oliver Hochadel (OH) oliver.hochadel@imf.csic.es IMF-CSIC
Anyely Marin (AM) AnyelyBetsave.Marin@uab.cat
Agustí Nieto-Galan (ANG) agusti.nieto@uab.cat UAB
Grigoris Panoutsopoulos (GP) Grigoris.Panoutsopoulos@uab.cat UAB
Jaume Sastre-Juan (JSJ) Jaume.Sastre@uab.cat UAB
Elena Serrano (ES) Elena.Serrano@uab.cat UAB
Jaume Valentines (JV) Jaume.Valentines.Alvarez@uab.cat UAB

Lloc i horari: iHC (L3-05), Mòdul de Recerca C, UAB, dimarts i dijous de 15:30h–18:30h

Objectius

Com escriure la història de la ciència al segle XXI? Per a poder respondre a aquesta pregunta complexa, el mòdul proporciona a l'alumnat una aproximació crítica a diferents escoles, temes i problemes de què s'ocupa la història de la ciència com a disciplina acadèmica, i convida a treure'n conclusions útils d'actualitat. Es tracta d'un mòdul *historiogràfic*, on les mirades plurals i sovint controvertides en relació a determinats esdeveniments del passat tenen prioritat per sobre dels consensos sobre aquests mateixos temes –més propis del mòdul M1.

El mòdul M2 capacita i prepara a l'alumnat per a la realització, al segon semestre, dels mòduls de recerca (M5 + M9) amb garanties d'èxit.

Continguts

El curs està organitzat en dos blocs:

A: Metodologia i desenvolupament de la disciplina: introdueix a l'estudiant en la bibliografia, enfocaments i metodologia de recerca en història de la ciència. Proporciona també una panoràmica del desenvolupament de la disciplina al llarg del segle XX.

B: Temes i problemes: explora la relació de la ciència amb determinats temes i problemes fronterers, des d'una perspectiva historiogràfica.

A. METODOLOGIA I DESENVOLUPAMENT DE LA DISCIPLINA

	Data	Tema	Docents
1	18-09-2025	Presentació. La història de la ciència com a disciplina acadèmica: Eines i recursos (cast)	ANG/MB
2	23-09-2025	Els orígens de la història de la ciència: Sarton (cast)	EC
3	25-09-2025	Els orígens de la història de la ciència: Koyré (cast)	JG
4	30-09-2025	La primera sociologia: De Merton a Kuhn (cast)	ANG
	02-10-2025	Conferència inaugural de curs: Jean-Baptiste Fressoz (cast)	
5	07-10-2025	El gir sociològic (I) (cast)	JS
6	09-10-2025	El gir sociològic (II) (cat)	JS
7	14-10-2025	Sessió de síntesi. Crítica de textos Preparació del primer exercici (cat)	ANG

B. LA HISTÒRIA DE LA CIÈNCIA: TEMES I PROBLEMES

	Data	Tema	Docents
8	16-10-2025	Gènere (cast)	MB
9	21-10-2025	Tecnologia (cat)	JS
10	23-10-2025	Medicina (cast) *Lliurament primer exercici*	JA
11	28-10-2025	Art (cat)	JG
12	30-10-2025	Religió (cast)	EC
13	04-11-2025	Dades (cat, cast i ang)	GC/GP/AA
14	06-11-2025	Individu (cast)	RGS
15	11-11-2025	Ambiental (cat)	MC

16	13-11-2025	Infraestructures (cat)	JS/JV
17	18-11-2025	HPS (cat)	DC
18	20-11-2025	Hegemonia (cat)	DC
19	25-11-2025	*Sessió de seguiment de l'assaig historiogràfic. Presentació oral del llibre escollit per a l'assaig final* (cat)	ANG/MB
20	27-11-2025	Agnotologia (cat)	CF
21	02-12-2025	Computing (ang)	EM
22	04-12-2025	Espais (ang)	EM
23	09-12-2025	Cultura material (cast, ang) Seminari: Simon Werrett	ES
24	11-12-2025	Activisme (cat)	JV
25	16-12-2025	Colonial (cat)	DC
26	18-12-2025	Global (cat)	DC
27	08-01-2026	Postcolonial (cast)	AM
28	13-01-2026	Públics (ang)	OH
29	15-01-2026	Disability (ang)	OH/ANG
30	20-01-2026	Sessió final de síntesi *Lliurament segon exercici* (cat)	ANG/MB

Avaluació

El mòdul proporciona a l'estudiant una metodologia de treball que ha de poder desenvolupar durant tot el màster. Després de la corresponent tutorització, l'estudiant escollirà un possible l'autor/a de l'assaig historiogràfic. També desenvoluparà les seves habilitats historiogràfiques mitjançant l'exercici 1 (clàssic) i l'exercici 2 (seminari iHC).

L'avaluació es realitzarà a partir de les activitats següents:

	Activitat	**Pes**
	Primer exercici: Comentari historiogràfic d'un text clàssic del bloc A: S'assignarà un text clàssic d'alguns dels autors (o de les seves escoles) del bloc A (Sarton, Koyré, Merton, Kuhn, etc). En un text de 1500 paraules, cal ubicar-lo en relació als corrents historiogràfics del bloc A. Lliurament: **23-10-2025.**	20%
	Segon exercici: Comentari historiogràfic d'un seminari de l'iHC: Heu d'escollir un seminari/conferència del programa d'activitats de l'iHC i explicar de manera crítica el seu contingut i enfocament historiogràfic. En un text de 1500 paraules, cal relacionar el contingut del seminari amb alguns dels temes i problemes que hagin aparegut en les sessions del mòdul. Lliurament**: 20-01-2026**	20%
	Presentació oral de la monografia escollida per a l'assaig historiogràfic. Presentació breu de l'autor, de les idees principals de l'obra i del posicionament	20%

	historiogràfic del llibre. Exercici a l'aula el dia: **25-11-2025**	
	Redacció d'un assaig historiogràfic d'una extensió de 5000 paraules. L'assaig es centrarà en l'anàlisi de l'obra d'un determinat autor i de la seva contribució a la historiografia de la ciència. Cal escollir una de les obres que us proposem a la pàgina 6 d'aquest programa. L'assaig ha de partir de la presentació de l'autor (500 paraules) i d'un resum de la lectura (1000 paraules) per arribar a la identificació i discussió historiogràfica de l'obra (3500 paraules). Un vegada situat el posicionament historiogràfic de l'obra amb una discussió raonada, cal comparar-lo amb altres aproximacions al mateix tema (situant-les en el temps) i fer-ne una crítica raonada: veure quines implicacions té aquella aproximació historiogràfica, com està construint el seu objecte d'estudi, els problemes metodològics que presenta, etc. Proporcionarem un model d'article que caldrà seguir per a qüestions formals en l'elaboració de l'assaig. La correcció formal i lingüística comptarà en la qualificació final de l'exercici. Lliurament de l'assaig historiogràfic: **02-02-2026**	40%

Base de dades History of Science, Technology and Medicine

La UAB s'ha subscrit a la base de dades "History of Science, Technology and Medicine", que inclou la base de dades bibliogràfica d'*Isis* i la History of Science Society (HSS). Tenim quatre accessos simultanis. Hi podeu accedir de la següent manera:

1) Aneu a https://www.uab.cat/biblioteques/
2) Cliqueu "Bases de Dades" (necessitareu el vostre NIU i password)
3) Busqueu la base de dades: "History of Science, Technology & Medicine**"**
4) Cliqueu sobre la referència i trobareu l'enllaç directe a la base de dades.

Bibliografia

Companions/Readers/Diccionaris/Obres panoràmiques

BIAGIOLI, Mario (ed.) (1999). *The Science Studies Reader*. New York: Routledge.

BYNUM, William F. & Roy PORTER (eds.) (1993). *Companion Encyclopedia of the History of Medicine*. London: Routledge, 2 vols.

BYNUM, William F.; BYNUM, Helen (eds.) (2006). *Dictionary of Medical Biography*. Westport: Greenwood, 5 volumes.

GILLESPIE, Charles (ed.) (1970/90). *Dictionary of Scientific Biography*. New York: Charles Scribner's Sons.

HARDING, Sandra G. (2011) *The Postcolonial Science and Technology Studies Reader*. Durham: Duke University Press.

HEILBRON, John L. (ed.) (2003). *The Oxford Companion to the History of Modern Science.* Oxford: Univ. Press.

HESSENBRUCH, Arne (ed.) (2000). *Reader's Guide to the History of Science. London:* Fitzroy Dearbour.

JASANOFF, Sheila et al. (ed.) (1995) *Handbook of Science and Technology Studies*. Sage: Thousand Oaks.

LIGHTMAN, Bernard V. (2016). A *Companion to the History of Science*. Chichester: Wiley Blackwell.

OLBY, Robert; Geoffrey CANTOR; John CHRISTIE; Jonathan HODGE, eds. (1990) *Companion to the History of Modern Science.* London: Routledge.

PATTON, Lydia (ed.) (2014). *Philosophy, Science, and History: A Guide and Reader*. New York: Routledge.

PESTRE, Domique (ed.) (2015). *Histoire des sciences et des savoirs*. Paris: Seuil, 3 vols.

The Cambridge History of Science. Cambridge: Cambridge University Press, 8 vols.

Historiografia

AGASSI, Joseph, *Science and Its History : A Reassessment of the Historiography of Science*. Dordrecht: Springer; 2008

BRENTJES, S.; EDIS, T., RICHTER-BERNBURG, L., (eds.) *1001 Distortions. How (Not) to Narrate History of Science, Medicine, and Technology in Non-Western Cultures*. Bibliotheca Academica. Orientalistik. Würzburg: Ergon Verlag, 2016.

FOX, Robert, KOKOWSKI, Michał, "Historiography of Science and Technology in Focus. A Discussion with Professor Robert Fox." *Studia Historiae Scientiarum* 16 (2017): 69-119.

GAVROGLU, Kōstas, CHRISTIANIDIS, Jean., NICOLAIDIS, E. *Trends in the Historiography of Science*. Dordrecht ; London: Kluwer Academic, 1994.

GILLISPIE, Charles C. (2007*) Essays and Reviews in History and History of Science.* Philadelphia: American Philosophical Society.

GOLINSKI, Jan (1998). *Making Natural Knowledge. Constructivism and the History of Science*. Cambridge University Press.

KRAGH, Helge (1989; 2007). *Introducción a la historia de la ciencia.* Barcelona: Crítica.

NAPPI, C., "The Global and Beyond: Adventures in the Local Historiographies of Science", *Isis* 104(1) (2013): 102–110.

SCHAFFER, Simon (2010). *Trabajos de cristal. Ensayos de historia de la ciencia, 1650–1900*. Madrid: Marcial Pons.

SIMÕES, Ana; ARABATZIS, Theodore; RENN, Jürgen (eds) (2015) *Relocating the History of Science: Essays in Honor of Kostas Gavroglu*. Dordrecth: Springer.

SODERQVIST, T.; LINDEE, MS.; DOEL, RE. et al. (eds.) *The Historiography of Contemporary Science and Technology*. Amsteldijk: Harwood, 1997

SOLÍS, Carlos (ed.) (1994). *Razones e intereses. La historia de la ciencia después de Kuhn*. Barcelona: Paidós.

SOLÍS, Carlos (ed.) (1998). *Alta tensión: historia, filosofía y sociología de la ciencia. Ensayos en honor de Thomas S. Kuhn*. Barcelona: Paidós.

Obres per a l'assaig historiogràfic

Cal escollir un llibre (no un article) d'entre les llistes de premiats següents.

https://hssonline.org/page/honorsawards
https://www.historyoftechnology.org/about-us/awards-prizes-and-grants/sidney-edelstein-prize/
https://www.historyoftechnology.org/about-us/awards-prizes-and-grants/the-sally-hacker-prize/
https://www.4sonline.org/4s_prizes.php